

Marta Dziubi ska

Burza mózgów w wydaniu elektronicznym – jak to zrobić na forum?

Burza mózgów (z ang. *brainstorming*) jest jedną z efektywnych i popularnych technik dydaktycznych, której zalety wydają się często niedoceniane przez nauczycieli. Jest to technika, która może być stosowana w pracy indywidualnej, ale najlepiej sprawdza się w pracy grupowej. Jest stosowana w sytuacjach, gdy zależy nam na stworzeniu listy jak największej liczby możliwych rozwiązań problemu i wybraniu najlepszego z nich. Jest potężnym narzędziem pobudzającym do myślenia i pracy twórczej, generowania pomysłów, dzielenia się nimi, a co szczególnie warte uwagi pozwala na wyzwolenie się z pewnych utrwalonych schematów myślowych w pracy z grupą – umożliwia i pobudza tzw. *thinking out of the box*, czyli nowatorskie twórcze myślenie i wyzwolenie z rutyny.

Najważniejsze zalety burzy mózgów to pobudzanie do kreatywnego myślenia i działania – grupa odpowiednio zachęcona przez nauczyciela do podania propozycji rozwiązania problemu staje się aktywniejsza, a luźno rzucane propozycje dają grunt następnym, co w rezultacie może zaowocować znaczącym wzrostem stopnia innowacyjności pomysłów i maksymalizacji ich liczby. Ważną zaletą tej techniki jest także jej liberalizm i demokratyczny charakter – wszystkie pomysły muszą być zaakceptowane, a moment ewaluacji i weryfikacji jest odroczone w czasie. W ten sposób uczniowie nie czują presji bycia ocenianym i swobodnie mogą generować najbardziej nawet nietypowe i szalone pomysły, a żaden z nich nie powinien być z gruntu oceniony jako zły lub niewłaściwy. Niemniej ważną kwestią jest efekt integrujący grupę szkoleniową – uczniowie współdziałają, przerzucają się pomysłami, słuchają siebie nawzajem, czują się zaangażowani, dążą do wspólnego celu, a pomysły każdego z nich mają jednakową wartość.

W gruncie rzeczy technika burzy mózgów jest bardzo prosta w swej zasadzie i łatwa do zastosowania do rozwiązywania różnorodnych zadań, w rozmaitych grupach szkoleniowych i przeróżnych nauczanych przedmiotach. Jej stosowanie jest zwykle także okazją do zabawy i rozluźnienia typowej atmosfery szkolnej.

Burza mózgów może być z powodzeniem stosowana także w systemach nauczania zdalnego online. Wiele platform edukacyjnych wyposażonych jest w moduły pozwalające prowadzenie sesji *brainstormingu* (np. MindMeister, FreeMind), ale nawet zwykłe forum dyskusyjne jest wystarczająco dobrym narzędziem do tego celu.

Nauczyciel na początku sesji powinien przedstawić temat lub problem do rozwiązania, wyraźnie sformułować instrukcję – poinformować uczniów, że ich zadaniem jest zaproponowanie maksymalnie dużej liczby możliwych rozwiązań, które mają być opublikowane na forum oraz wskazać, że wszystkie one z założenia mają taką samą wartość i nie są od razu poddawane ocenie; wybór najlepszego dokonany zostanie w drugiej części ćwiczenia na przykład na drodze głosowania. Należy wyraźnie zachęcić uczniów do prezentowania wszelkich pomysłów, jakie tylko wpadną im do głowy w odniesieniu do postawionego problemu i poinformować, że żadne – nawet najbardziej szalone, nie zostaną z gruntu odrzucone. Ważnym elementem instrukcji jest ustalenie limitu czasu sesji brainstormingu – z uwzględnieniem systemu pracy grupy szkoleniowej i harmonogramu kursu nie powinien on być zbyt długi, ale wystarczający aby każdy uczestnik miał szansę na wypowiedź i zaprezentowanie własnych pomysłów. Po upływie ustalonego limitu ćwiczenie powinno być jednoznacznie zamknięte przez nauczyciela i wtedy powinien nastąpić etap dyskusji i czas na dokonanie przez grupę wyboru rozwiązania lub pomysłu najtrafniejszego. Podsumowując, należy powiedzieć, że właściwie i celowo stosowana burza mózgów to rozwijająca technika zarówno dla uczniów, którzy dostają (rzadką?) szansę na wypowiedź w pełni autonomiczną i uniknięcie oceny lub krytyki, ale także dla dydaktyka, który może wyzwolić w ten sposób dodatkowe zasoby kreatywności w sobie samym i swoich uczniach.